

Коментарі

Київського національного університету імені Тараса Шевченка
щодо звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи освітньо-наукової програми

32369 «Сходознавство»

рівень вищої освіти - Магістр
спеціальність 032 – Історія та археологія

Ми щиро вдячні експертам за ґрунтовний аналіз, змістовне обговорення й відзначені сильні сторони ОНП «Сходознавство». Рекомендації певною мірою вказали перспективи розвитку програми і слугуватимуть покращенню її реалізації та вдосконаленню відповідно до цілей ОНП. Водночас ми маємо певні коментарі і зауваження щодо окремих позицій звіту.

Зауваження експертів	Коментар КНУ імені Тараса Шевченка
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	
Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1	
<p>1. Еґ рекомендує у майбутньому «Стратегічному плані розвитку Університету» чітко виписати місію університету.</p> <p>2. Узгодити унікальність і особливості програми (в описі ОНП у якості особливостей програми виписано «володіння здобувачами програми однією чи кількома східними мовами», а серед освітніх компонентів не значиться жодної дисципліни, пов'язаної із вивченням однієї із вказаних мов).</p> <p>3. Ширше залучати до удосконалення ОНП здобувачів освіти, зокрема, ввести до складу робочої групи представника студентів,</p> <p>4. Запрошувати молодь на засідання кафедри, де б вони могли викласти свої пропозиції.</p> <p>5. Формалізувати неофіційні зустрічі з випускниками.</p> <p>6. До обговорення ОНП активніше залучати представників роботодавців і академічної спільноти (наприклад, запрошувати на засідання кафедри, фокус-груп).</p> <p>7. На сайті однієї із профільних кафедр варто було б розмістити опитувальник, де студенти і представники роботодавців могли висловити свої пропозиції щодо удосконалення ОНП.</p> <p>8. Варто було б розмістити для відкритого доступу копії укладених угод про співпрацю із стейкхолдерами.</p> <p>9. Еґ рекомендує також враховувати досвід аналогічних іноземних програм університетів Близького, Середнього і Далекого Сходу.</p>	<p>1. Дякуємо за рекомендацію. Вона буде безумовно врахована при формуванні нового стратегічного плану (термін дії чинного плану завершується у 2025 році). Водночас маємо зазначити що необхідність фіксації місії і візії в стратегічному плані у вигляді чітких визначень нормативно Ун Питання загальноуніверситетської компетенції.</p> <p>2. ОНП «Сходознавство» є програмою магістерського рівня, яка передбачає не оволодіння, а саме володіння здобувачами однією чи кількома східними мовами, котрі мають використовуватися здобувачами як інструмент для вивчення історії Сходу. Володіння однією чи кількома східними мовами стає умовою для вступу на ОНП «Сходознавство» магістерського рівня.</p> <p>3. Врахуванням рекомендації Еґ гарант програми розгляне питання щодо впровадження за програмою додаткового факультативу з іноземних мов.</p> <p>3. Рекомендація видається сумнівною. Робочі групи які розробляють освітні програми, формується з НПП університету, які мають достатню кваліфікацію, аби виступати розробниками такого документу. До складу проектних груп за їх згодою долучаються працедавці та випускники.</p> <p>Здобувачі освіти запрошуються до участі в засіданнях робочої групи, висловлюють свої пропозиції та рекомендації до змін, які підлягають обговоренню і щодо яких приймаються рішення про врахування/неврахування, однак ЗО не можуть виступати проєктантами ОП – проєктант не може мати кваліфікацію нижчу ніж та яку він проєктує.</p>

Зауваження експертів	Коментар КНУ імені Тараса Шевченка
	<p>4. Дякуємо за рекомендацією, але хочемо зазначити що насправді здобувачі освіти традиційно беруть участь у тих засіданнях кафедри на яких обговорюються освітні програми, переліки дисциплін, тематика курсових робіт, де відбувається призначення наукових керівників кваліфікаційних робіт, підготовки до практик, підготовки наукових конференцій, які проводяться на базі факультету тощо.</p> <p>5. Зустрічі з випускниками відбуваються регулярно в рамках різних факультетських та кафедральних заходів, зокрема таких як День історика, науково-популярного історичного фестивалю «LEGIO», «Середньовічне місто» тощо. Цінність таких неформальних зустрічей, власне полягає не в тому, щоб отримати від них незафіксовані юридично (формально) оціночні судження про освітньо-наукову програму чи її реалізацію загалом, а обмінятися з випускниками освітньої програми ідеями щодо можливості її покращення.</p> <p>6. Робота з роботодавцями і академічною спільнотою ведеться в рамках системної співпраці – залучення їх до спільних публічних заходів (науково-методичних конференцій, семінарів тощо), виконання спільних проєктів, участі колег в атестації випускників у статусі голів ЕК, різних форм неформального спілкування тощо. Досвід показує, що цього достатньо, щоб потенційні роботодавці знали про програму, мали уявлення про її випускників і висловлювали пропозиції здобувачам щодо їхнього подальшого працевлаштування за спеціальністю).</p> <p>7. Незрозумілою є цінність (інформативність і валідність) такого опитування (як до речі і різноманітних Google-анкет). Університетом регулярно здійснюються соціологічні опитування здобувачів щодо задоволеності здобувачів різними аспектами програми і щодо наявних у них пропозицій (останній звіт з опитування здобувачів освіти ОНП «Сходознавство» розміщено за покликанням (https://for.history.knu.ua/wp-content/uploads/2023/02/Сходознавство_магістратура.pdf)). Анкета для випускників розміщена за адресою https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSc8CvApxWoegIoFnjt0EJGG8xX-4E1177Aq0NJ_XFRv0jQBew/viewform.</p> <p>8. Питання відкритого доступу до угод про співпрацю між факультетом та стейкхолдерами</p>

Зауваження експертів	Коментар КНУ імені Тараса Шевченка
	<p>неодноразово порушувалося на різних зустрічах з останніми, а також під час безпосереднього підписання. Більша частина стейкхолдерів висловлювала побажання про конфіденційність співпраці. Тому на факультеті було централізовано прийнято рішення про формування закритої бази угод, договорів, меморандумів та інших документів про співпрацю із стейкхолдерами.</p> <p>9. Рекомендація має дискусійний характер, тому що:</p> <ul style="list-style-type: none"> - по-перше, діючий Стандарт вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 032 Історія та археологія вимагає напрацьовувати у здобувачах означених програм «здатність працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проекти у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інституціями» (СК08) і готувати фахівців, спроможних «здійснювати викладацьку діяльність у закладах вищої освіти на основі сучасних освітніх технологій, а також принципів і практик європейських країн» (ПР09), а не країн Близького, Середнього і Далекого Сходу; - по-друге, в самих країнах Близького, Середнього і Далекого Сходу освітніх програм «Сходознавство» не існує, оскільки для них це їхні національні мови, історії, політології чи географії, а феномен сходознавства як комплексної науки, що займається вивченням Сходу як специфічного поліцивілізаційного феномену, відмінного від Заходу, сформувався і існує донині лише в освітньо-наукових інституціях Європи і Америки.
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	
Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2	
<p>1. Структурно-логічна схема ОНП представлена на сайті факультету (http://www.history.univ.kiev.ua/masters-degree/orientalstudies_masters/) не відповідає ОНП, яка наразі акредитується. Вона є застарілою і відносить до ОНП 2020 року. ЕГ рекомендує оновити структурно-логічну схему ОНП, представлену у ОНП, розписавши послідовність викладання дисциплін посеместрово.</p> <p>2. У каталозі вибіркових дисциплін, представлених на сайті факультету, відсутні мови країн Сходу. ЕГ рекомендує розширити каталоги вибіркових дисциплін за рахунок курсів східних мов (арабської, китайської, японської, турецької тощо).</p>	<p>1. Зауваження не відповідає дійсності - на сайті факультету представлена структурно-логічна схема діючого варіанту ОНП, за якою здійснюється поточна підготовка студентів. Оновлений варіант Опису ОНП Сходознавство, в якому міститься оновлена структурно-логічна схема, представлений на сайті кафедри історії стародавнього світу та середніх віків історичного факультету КНУТШ за адресою http://am.history.univ.kiev.ua/images/East/east4.pdf.</p> <p>2. ОНП «Сходознавство» передбачає не оволодіння, а уже наявне володіння студентами однією чи кількома східними мовами, котрі мають використовуватися здобувачами як інструмент для вивчення історії Сходу, тому володіння однією чи кількома східними мовами є умовою вступу на ОНП «Сходознавство» магістерського рівня.</p>

Зауваження експертів	Коментар КНУ імені Тараса Шевченка
	<p>Водночас, здобувачі освіти які бажають розвивати свої володіння якоюсь із східних мов мають можливість реалізувати це прагнення обравши (в межах своїх можливостей вільного вибору) відповідну дисципліну з числа програм ННІ філології.</p>
<p align="center">Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3</p>	
<p>1. Рекомендовано до тематики фахового вступного випробування додати теми, присвячені актуальним питанням історії країн Сходу XXI століття, враховуючи розширену тематику фахового вступного випробування доцільно додати актуальну і оновлену літературу, яка б висвітлювала питання кожного блоку тематики іспиту,</p> <p>2. продовжувати розвивати практику визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, активізувати серед здобувачів роботу з популяризації можливостей академічного обміну та заохочення отримання знань здобутих у процесі неформальної освіти.</p>	<p>1. Дякуємо за рекомендацію. Буде враховано при підготовці фахового вступного випробування у наступному 2025 році.</p> <p>2. В рамках освітньої програми всіляко підтримуються ініціативи академічного обміну та здобуття неформальної освіти. За бажанням здобувач освіти може взяти участь у такого роду проектах. Проте, крайніх кілька років на зниження активності студентів у програмах академічного обміну впливає безпекова ситуація в країні.</p>
<p align="center">Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4</p>	
<p>Відсутність загальної на рівні Університету і факультеті платформи дистанційного навчання обмежує можливість застосування інтерактивних, діджитал методів навчання. Запровадження такою платформи хоча б на рівні факультету сприяло б вирішенню цієї проблеми.</p>	<p>1. В Університеті немає жодної програми дистанційного навчання. Рекомендація мабуть стосується системи підтримки навчання (LMS). На жаль, ні Moodle, ні ILIAS не можуть бути відкриті для Університету в цілому, а роздільне впровадження у різних структурних підрозділах не враховує тісну міжфакультетську кооперацію у викладанні за освітніми програмами.</p> <p>На рівні історичного факультету практикується використання різноманітних програмних засобів синхронної і асинхронної комунікації учасників освітнього процесу, орієнтуючись на найбільш невибагливі щодо апаратних можливостей і потужностей каналів комунікації (ZOOM, Google Meet, Google-classroom тощо). Досвід крайніх двох років показав, що в умовах інфраструктурних збоїв ці програмні засоби є найменш вразливими.</p>
<p align="center">Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5</p>	
<p>1. Під час проведення акредитації Еґ з'ясувала, що в робочих програмах відсутні переліки орієнтовних питань, що виносяться на іспит/залік.</p> <p>2. Експертна група рекомендує вдосконалити механізм функціонування репозитарію кваліфікаційних робіт.</p>	<p>1. Університет вважає що робоча програма не повинна містити переліки питань іспиту/заліку – це апіорі знижує стандарти оцінювання. Робочі програми університету містять переліки часткових результатів навчання які оцінюються і фіксують метод оцінювання. Залік, згідно прийнятих в Університеті правил, для успішного здобувача освіти здійснюється за результатами роботи під час семестру, без додаткового підсумкового оцінювання, що ж до іспитів, то перед їх проведенням викладач надає здобувачам</p>

Зауваження експертів	Коментар КНУ імені Тараса Шевченка
	<p>приклад того завдання яке буде застосовано в цьому році.</p> <p>2. Робота над наповненням репозитарію кваліфікаційних робіт відбувається як на рівні університету, так і на рівні факультету. На рівні університету вона проводиться спільно із факультетом та співробітники Наукової бібліотеки імені М. Максимовича. На рівні факультету існує власний репозитарій кваліфікаційних робіт, наповнення якого здійснюється під керівництвом заступника декана з науково-педагогічної та навчальної роботи.</p>
<p>Критерій 6. Людські ресурси Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6</p>	
<p>Не у всіх викладачів, які забезпечують реалізацію ОНП «Сходознавство», є публікації у виданнях, включених до наукометричних баз Scopus або Web of Science. Рекомендовано підвищувати публікаційну активність науково-педагогічних працівників в іноземних виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та WoS.</p>	<p>Дякуємо за рекомендацію. Однак зауваження ЕГ породжує зустрічне питання: чому ЕГ вимагає від НПП ОНП «Сходознавство» публікуватися лише в іноземних виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та WoS. Серед іншого, наші викладачі активно публікуються не лише у зарубіжних, а і у вітчизняних виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus (наприклад, у «The World of the Orient») та WoS (наприклад, в «УІЖ»). В умовах глобалізації і цифровізації світового інтелектуального простору важливою є не державна приналежність наукового часопису, а сам факт його присутності у відповідній наукометричній базі Scopus чи WoS. Публікації в такому виданні не лише вводять означену наукову розвідку у світовий інтелектуальний простір, а і додатково працюють на авторитет і популяризацію саме українських наукових шкіл, що в нинішніх умовах є справою надзвичайно важливою і потрібною.</p>
<p>Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7</p>	
<p>1. На думку експертів доречно запровадити єдину систему для дистанційного навчання, адже одні викладачі користуються додатком ZOOM, інша - GOOGLE Meet, завдання студенти можуть отримати лише через старосту.</p> <p>2. Здобувачі освіти не долучаються до опитування щодо рейтингування викладачів. До робочих рад із забезпечення якості вищої освіти не входять представники здобувачів освіти.</p>	<p>1. Відповідно до умов організації освітнього процесу на факультеті існує апробована практика використання різних систем комунікації (програм дистанційного навчання в університеті немає). Рівно ж як і комунікація зі студентами, під час навчального процесу, відбувається за допомогою різного роду систем, у тому числі й соціальних мереж. Детальну відповідь на цю рекомендацію ми надали у відповіді на зауваження до критерію 4</p> <p>2. Що стосується входження представників освіти до робочих рад із забезпечення якості освіти, то слід зауважити, представники від здобувачів освіти входять до складу науково-методичної комісії історичного факультету, а також до вченої ради історичного факультету.</p>
<p>Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8</p>	
<p>1. ЕГ вважає, що процес моніторингу та</p>	<p>Оновлення ОНП Сходознавство проходило, в</p>

Зауваження експертів	Коментар КНУ імені Тараса Шевченка
<p>періодичного перегляду ОП необхідно висвітлювати на сайтах однієї із кафедр, факультету, у соціальних мережах.</p> <p>2. Рекомендується ввести до складу робочої групи ОНП студента.</p> <p>3. На сайті однієї із двох базових кафедр необхідно запровадити опитувальник, де б здобувачі освіти, інші зацікавлені особи могли залишити свої пропозиції задля удосконалення ОНП. Популяризувати серед роботодавців і представників академічних інституцій роботу ради роботодавців і експертної ради факультету, практикувати опитування серед роботодавців. На сайті кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн оновити вкладку «Випускники кафедри».</p> <p>4. Запровадити щорічне оцінювання здобувачами вищої освіти науково-педагогічних працівників.</p>	<p>тому числі, через прилюдне обговорення на сайті кафедри історії стародавнього світу та середніх віків, яке тривало з жовтня 2023 р. до моменту затвердження нової редакції Опису у грудні 2023 р. Рекомендація щодо розміщення ОП в соціальних мережах немає сенсу, оскільки це зачіпає питання адміністрування соціальних мереж та несення відповідальності за це. На факультеті офіційним джерелом інформації розглядається, в першу чергу, офіційний сайт факультету та кафедр.</p> <p>2. Рекомендація видається сумнівною. Робочі групи які розробляють освітні програми, формується з НПП університету, які мають достатню кваліфікацію, аби виступати розробниками такого документу. До складу проєктних груп за їх згодою долучаються працедавці та випускники.</p> <p>Здобувачі освіти запрошуються до участі в засіданнях робочої групи, висловлюють свої пропозиції та рекомендації до змін, які підлягають обговоренню і щодо яких приймаються рішення про врахування/неврахування, однак ЗО не можуть виступати проєктантами ОП – проєктант не може мати кваліфікацію нижчу ніж та яку він проєктує.</p> <p>3. Доцільність рекомендації неочевидна. Опитування здобувачів проводяться регулярно за анкетами розробленими фахівцями-соціологами. Результати минулих опитувань студентів і викладачів ОНП «Сходознавство» оприлюднені на сайті кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн за адресою https://for.history.knu.ua/?page_id=3618). На сайті кафедри нової і новітньої історії зарубіжних країн розміщена анкета-опитування для випускників (https://for.history.knu.ua/?page_id=3630). Зі студентами і роботодавцями контактуємо через навчальний процес, особисте спілкування, спільні проєкти, практики.</p> <p>4. Здобувачі освіти щосеместрово оцінюють викладання конкретних дисциплін, у тому числі роботу викладачів які проводять різні види занять з цих дисциплін. Опитування здобувачів з інших аспектів роботи викладача (крім оцінки викладання дисциплін які здобувач опанував) є некоректним.</p> <p>Інше питання що представники студентського самоврядування беруть участь у голосуванні на вченій раді факультету/університету при</p>

Зауваження експертів	Коментар КНУ імені Тараса Шевченка
	визначення кращих викладачів року.
Критерій 9. Прозорість та публічність	
Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9	
<p>Під час акредитаційної експертизи значних чи критичних недоліків ЕГ не виявила. Було встановлено, що зворотний зв'язок щодо якості ОНП та пропозиції з внесення змін до неї отримуються переважно шляхом неформальної комунікації гаранта та НПП, які забезпечують функціонування даної ОНП, зі стейкхолдерами. ЕГ рекомендує оприлюднювати результати опитувань здобувачів та стейкхолдерів, щодо якості ОП на веб-сторінці факультету і/та кафедри для загальної зручності здобувачів вищої освіти чи майбутніх абітурієнтів.</p>	<p>Результати опитувань здобувачів і викладачів магістерської ОНП Сходознавство оприлюднені на сайті кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн за адресою https://for.history.knu.ua/wp-content/uploads/2023/02/Сходознавство_магістратура.pdf.</p>